

ارتداد و آزادی دینی

مؤلف: دکتر اکرم رضا

ترجمه:

مولوی افضل دهمردنژاد

سرشناسه : (رضا ، اکرم)

عنوان قراردادی : الرده و المریه الدینیہ ، فارسی

عنوان و نام پدیدآور : ارتداد و آزادی دینی / مؤلف اکرم رضا : ترجمه مولوی افضل دهمردنژاد.

مشفصات نشر: زاهدان : نسیم کویر ، ۱۳۹۶

مشفصات ظاهری : ۱۹۰ ص

شابک: 978-600-97878-4-5

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

موضوع : ارتداد / Apostasy

موضوع : ارتداد -- جنبه های قرآنی / Apostasy -- Qurakic teaching

موضوع : ارتداد -- احادیث / Apostasy -- Hadiths

شناسه افزوده : دهمردنژاد ، افضل ، ۱۳۵۰ ، مترجم

رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ ص ۱۹۶ BP

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۷۷

شماره کتابشناسی ملی : ۹۳۸۸۸۳

* نام کتاب: ارتداد و آزادی دینی

* مؤلف: دکتر اکرم رضا

* ترجمه: افضل دهمردنژاد

* تأیید و ویراستاری: اسماعیل ملائی خلف

* صفحه آرا: خانم مریم نعمتی خلف

* شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

* قیمت: ۹۰۰۰ تومان

* نوبت و سال چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۶ هـ ش

* انتشارات: نسیم کویر، زاهدان نبش جام جم ۷ — تلفن ۰۵۴۳۳۲۳۰۲۴۶ — ۰۵۴۳۳۲۱۶۶۸۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ می باشد.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۸۷۸-۴-۵ *** ISBN: 978-600-97878-4-5

فهرست کتاب

مقدمه مصنف.....	۶
فصل اول: موضوع ارتداد در قرآن کریم.....	۹
حالت ارتداد در زمان پیامبر ﷺ.....	۱۳
حکم قرآن در رابطه و تعامل با منافقین.....	۲۵
۱- آهای سوره توبه:.....	۲۵
۲- آیات سوره ابراهیم:.....	۳۱
حکم کشتن منافقین:.....	۳۲
خلاصه بیان حد ارتداد در قرآن در سؤالاتی پیرامون این بحث.....	۴۵
فصل دوم: ارتداد و مجازات آن در سنت نبوی.....	۴۸
عکرمه غلام ابن عباس:.....	۵۲
بحث اول: در مورد توثیق عکرمه ﷺ:.....	۵۴
بحث دوم: در مورد طعنه‌هایی که در مورد عکرمه بیان شده:.....	۵۷
بحث سوم: رد طعن‌های وارد شده و بازگشت به توثیق و ابراهیم:.....	۵۸
بحث چهارم: در مورد وفات عکرمه و آنچه در این باره گفته شده:.....	۶۰
بحث پنجم: رد طعنه‌های وارد شده بر عکرمه ﷺ از سوی ابن حجر:.....	۶۱
محمد بن فضل سدوسی:.....	۶۳
معنای مَن بَدَّلَ دِينَهُ:.....	۶۵
حدیث مذکور به روایت معاذ ﷺ:.....	۶۶
الف- روایات بخاری:.....	۶۶
ب- روایت مسلم:.....	۶۸

ج- روایت نسائی:	۶۸
د- روایت ابو داود:	۶۸
ه- روایت احمد بن حنبل:	۶۹
۱- روایات عبدالله ابن مسعود رضی الله عنه :	۷۰
۲- روایات عثمان بن عفان رضی الله عنه :	۷۲
۳- روایات ام المؤمنین عایشه رضی الله عنها :	۷۴
حاشیه بر حدیث: لَا يَجِلُّ ذَمُّ امْرِئٍ:	۷۹
شکل ارتداد در زمان ابوبکر رضی الله عنه :	۸۰
ارتداد در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله :	۸۰
فصل سوم: ارتداد، فقه و قانون اسلامی:	۱۰۰
مبحث اول: جنایات و مجازات در فقه اسلامی:	۱۰۰
مجازات‌ها و اصول پنج‌گانه:	۱۰۲
مبحث دوم: بیان حدود و جایگاه مجازات از یادگار این میان:	۱۰۳
بکارگیری قرآن از لفظ «حدود»:	۱۰۴
بکارگیری سنت از لفظ حدود:	۱۰۶
مبحث سوم: ارتداد چیست؟:	۱۱۳
تعریف ارتداد در فقه معاصر:	۱۲۶
مبحث چهارم: دلایل فقها برای اثبات قتل مرتد:	۱۳۰
دلیل اول: کتاب خدا:	۱۳۰
دلیل دوم: سنت پیامبر صلی الله علیه و آله :	۱۳۰
دلیل سوم: اجماع:	۱۴۱
مبحث پنجم: مسائل فقهی و قانونی متعلق به مجازات ارتداد:	۱۴۳
مسئله اول: ارکان ارتداد:	۱۴۳

۱۴۴.....	رکن دوم برگشت از اسلام
۱۴۸.....	رکن سوم تصمیم جنایت
۱۴۹.....	تصمیم به جنایت در فقه معاصر
۱۵۲.....	مسئله دوم: مجازات مرتد
۱۵۳.....	مسئله سوم: درخواست توبه از مرتد
۱۵۷.....	برگشت به نظریه امام شافعی
۱۵۸.....	دلایل بوجوب ر استحباب درخواست توبه
۱۵۹.....	زمان مهلت برای توبه
۱۶۰.....	درخواست توبه از زنی
۱۶۳.....	توبه زندیق
۱۶۴.....	حالات مرتد
۱۶۶.....	مسئله چهارم: اختلاف در کشتن زن
۱۶۷.....	مسئله پنجم: اثبات ارتداد
۱۶۹.....	تأثیر ارتداد بر ازدواج
۱۷۰.....	فصل چهارم ارتداد در فقه اسلامی معاصر
۱۷۲.....	آزادی از منظر اسلام
۱۷۱.....	حد ارتداد و آزادی
۱۷۲.....	ارتداد در قانون
۱۷۳.....	ارتداد و عدم وجود قانون
۱۷۴.....	فقه معاصر
۱۸۲.....	خاتمه: حد ارتداد حکم ثابتی است
۱۸۵.....	فهرست منابع

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه مصنف

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على المبعوث رحمة للعالمين، سيدنا و مولانا محمد ﷺ «سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ». [بقره ۳۲]، «منزهی تو، ما چیزی جز آنچه به ما آموخته‌ای نمی‌دانیم (و توانائی جانشینی را در زمین و استعداد اشتغال به امور مادی را نداریم و معترفیم که آدم موجودی شایسته‌تر از ما است و) تو دانا و حکیمی»، «وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبْثٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَيْبٌ وَلَا يَأْمِنُ إِلَّا فِي كِتَابِ مُبِينٍ». [انعام ۵۹]، «گنجینه‌های غیب و کلید آن‌ها در دست خدا است کسی جز او از آن‌ها آگاه نیست و خداوند از آنچه در خشکی و دریا است آگاه است و هیچ برگگی (در گیاه و درختی) فرو نمی‌افتد مگر این که از آن خبردار است و هیچ دانه‌ای در تاریکی‌های (درون) زمین و هیچ چیز تر و یا خشکی نیست که فرو افتد، مگر این که (خدا) از آن آگاه، و در علم خدا پیداست و) در لوح محفوظ ضبط و ثبت است.» گواهی می‌دهم که معبودی جز الله نیست و یگانه و بی‌سریک است و گواهی می‌دهم که سردارمان محمد مصطفی ﷺ بنده و فرستاده اوست چنان شهادتی که بر خداوند تعالی درخواست داریم تا به وسیله آن ما را از رستگاران دنیا و آخرت قرار دهد.

در مجمع بحث اسلامی که در قاهره برگزار شد که جزء هیئت‌های عالی علمی مصر به شمار می‌رود در رابطه با حدیث: «مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ»^۱، «کسی که دین خود را عوض کرد او را بکشید» اختلاف نظر پیش آمد که چگونه به مرتد توبه عرضه شود و آیا از مرتد به توبه همیشگی درخواست توبه شود یا برای مدت زمان مشخص و برای از بین بردن شعاع این اختلاف، در این بحث نصوصی که در رابطه با موضوع ارتداد وارد شده‌اند به خوانندگان عزیز تقدیم می‌شوند به گونه‌ای که اولاً نصوص قرآن کریم سپس سنت نبوی و سپس نصوص فقهی که از ائمه مذاهب اسلامی وارد شده‌اند عرضه می‌شوند به همین خاطر این بحث دارای چهار فصل و یک خاتمه می‌باشد.

فصل اول: ارتداد در نصوص قرآن کریم و شرح آن از ائمه فن تفسیر

^۱ به روایت بخاری: کتاب الجهاد و السیر، باب لاتعذبوا بعذاب الله، حدیث شماره ۲۷۹۴

فصل دوم: ارتداد در نصوص سنت نبوی و آنچه در شروح کتاب‌های حدیث در این رابطه وارد شده است.

فصل سوم: ارتداد در مذاهب فقهی از لابه‌لای بیانات ائمه بزرگوار

فصل چهارم: موضوع ارتداد در اندیشه اسلامی معاصر همراه با بحثی پیرامون چیزهای جدید و بیان ارتباط میان حد ارتداد و آزادی دینی که اسلام آن را تأیید می‌نماید.

خاتمه: شامل خلاصه آنچه مورد بحث قرار گرفته و پیشنهادهای پژوهشگر و نظریه او در رابطه با این موضوع.

بنده دوست دارم در آخر این مطلب را بیان کنم که این بحث به روش گزینشی ارائه می‌شود چون هر آنچه در این موضوع رد شده از اصول اسلام هستند و نمی‌خواهم بحث را بابیان اختلاف و جواب اعتراضات آغاز کنم تا بتوانم انتقاد را به صورت کامل بنویسیم و دایره‌اش را تنگ کنم و نصوصی که در این رابطه وارد شده‌اند و بیانشان و ارائه قهال علما که خود به خود اساس اختلاف را بیان می‌کنند بعد به وسیله آن‌ها می‌توانیم همه را جمع کنیم و آن خروجی از آن‌ها بیابیم و نظریه هر گروهی نیز جواب داده می‌شود.

به همین خاطر در لابه‌لای بحث سؤالات و اعتراضاتی پیش می‌آید که با نص و دلیل مناسب جوابشان داده می‌شود. هنگامی که تمام آنچه در این موضوع از جمله به قرآنی و سنت نبوی و اقوال فقها را جمع‌آوری نمودم این مطلب به ذهنم رسید تا سؤالاتی که در عصر حاضر در رابطه با موضوع ارتداد و آزادی دینی دامن‌گیر جهان اسلام شده است نیز جواب داده شوند، به همین جهت در فصل چهارم مباحثه‌ای آرام در این رابطه ارائه می‌شود و هر آنچه با این موضع مناسبت داشته باشد به فصل اول که نصوص قرآنی هستند و فصل دوم که سنت‌های نبوی هستند و فصل سوم که اقوال فقهی هستند حواله و تطبیق داده می‌شود.

سپس در آخر خلاصه بحث به صورت اجمالی بیان می‌شود و نظریه‌ای که پژوهشگر از نصوص به دست آورده ارائه می‌دهد و از خداوند متعال درخواست دارم که زحمات ما را قبول بفرماید و آن‌ها را دارای اجر و پاداش قرار دهد باوجوداینکه به کوتاهی و ضعف و نادانی خود معترفم و از خداوند تعالی خواستارم که از جانب ما به اساتید و شیوخ ما جزای خیر عنایت فرماید.

اکرم رضا

مارس ۱۸/۰۳/۲۰۰۵ م

www.ketab.ir